

Αριστερά: Δημήτρης Τζαμουράνης «Soika», λάδι σε χαλκό. Δεξιά: Μαρία Πολυζωίδου «Untitled», λάδι σε καμβά. Στην απέναντι σελίδα: Μανταλίνα Ψωμά «Far away», λάδι σε καμβά.

Έκθεση στο Μακεδονικό Μουσείο

Paint-id: Για την ταυτότητα της

Μια παρουσίαση σύγχρονων εικαστικών τάσεων, με κέντρο βάρους το έργο νεότερων καλλιτεχνών στην Ελλάδα -καλλιτεχνών που διαπραγματεύονται κριτικά τόσο τον εικαστικό στοχασμό όσο και το ζωγραφικό μέσο- αποτελεί η έκθεση «Paint-id», που έρχεται να συμπληρώσει πρόσφατες διεθνείς εξελίξεις σε θεωρητικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο επιμέλειας σχετικά με την επανάκαμψη του ζωγραφικού μέσου.

[ΤΗΣ ΤΑΤΙΑΝΑΣ ΡΟΚΟΥ]

Το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης θα φιλοξενήσει στις αίθουσές του έργα των καλλιτεχνών: Έμι Αβόρα, Αθανάσιος Αργιανάς, Βασίλης Βασιλάκης, Βαγγέλης Γκόκας, Χρήστος Δελιδής, Ειρήνη Ευσταθίου, Βασίλης Ζωγράφος, Νίκος Καναρέλης, Βασίλης Κρούκας, Κωνσταντίνος Λαδιανός, Παναγιώτης Λουκάς, Σωτήρης Πανουσόκης, Νίκος Παπαδημητρίου, Ηλίας Παπαηλιάκης, Ευύλης Πατισουράκης, Μαρία Πολυζωίδου, Βασίλης Σαλιμιστής, Δημήτρης Τζαμουράνης, Αλέξανδρος Τζάνης, Κώστας Τσώλης, Μανταλίνα Ψωμά. Η έκθεση θα παρουσιαστεί από τις 24 Μαΐου ως τις 31 Ιουλίου στο πλαίσιο της Β' Bienalle Θεσσαλονίκης (24 Μαΐου - 27 Σεπτεμβρίου 2009), σε επιμέλεια του Σωτήρη Μπαχτσιτζή.

Μέσω της «Paint-id» απευθύνονται σε νέους Έλληνες καλλιτέχνες τα παρακάτω ερωτήματα:

• Πώς μπορεί η ζωγραφική εικόνα να δημιουργήσει νοήματα, ιδιαίτερα σε μια κοινωνία που κατακλύζεται από κάθε λογής εικόνες;

• Κατά πόσο αποτελεί η ζωγραφική εικόνα ένα χώρο αναστοχασμού του σύγχρονου οπτικού πολιτισμού;

• Πώς ορίζεται η ζωγραφική μετά την εντατική διαδικασία εννοιολογισμού της τέχνης στα τέλη του 20ού αιώνα;

• Πώς και γιατί συνομιλεί η σύγχρονη ζωγραφική με την ιστορία της μοντέρνας και σύγχρονης τέχνης και ιδιαίτερα με την ιστορία της ίδιας της ζωγραφικής; Μπορεί ακόμη η ζωγραφική να αρθρώσει στοχασμό αναφορικά με οντολογικές - ανθρωπολογικές συνιστώσες;

• Κάτω από ποιες συνθήκες μπορούμε να αναφερθούμε ως πράξη στοχασμού στο πλαίσιο μιας ευρύτης θεωρίας του πολιτισμού, έτσι όπως αυτή αναλύεται στο καίριο για την πορεία του σύγχρονου πολιτι-

Κώστας Τσώλης «Family moment», ακρυλικό και κάρβουνο σε καμβά.

σμού βιβλίο του Terry Eagleton «After Theory»;

Η έκθεση παρουσιάζει έργα καλλιτεχνών που στοχάζονται εικαστικά μέσω της ζωγραφικής ή καλλιτεχνών που σχολιάζουν εννοιολογικά τη ζωγραφική, ακόμη και όταν δεν τη χρησιμοποιούν ως κύριο εκφραστικό μέσο. Το έργο τους πα-

ρουσιάζεται σε σχέση με σύγχρονες αναφορές και ανακατατάξεις στο διεθνή χώρο, προβάλλοντας ταυτόχρονα και τις επικρίσεις του εκάστοτε αισθητικού προγράμματος του κάθε εικαστικού. Με την ενδεικτική αντιπροσώπευση στην έκθεση και σημαντικών ζωγράφων που δρουν και διεθνώς, προτείνε-

ται και μια επιπλέον παράλληλη ανάγνωση της εγχώριας εικαστικής παραγωγής σε διεθνές πλαίσιο.

Κάθε εικόνα ένα πολιτισμικό αντικείμενο

«Είναι χαρακτηριστικό ότι για την πλειονότητα των καλλιτεχνών της έκθεσης Paint-id η φωτογρα-

γικές εκείνες συνθήκες της ανθρώπινης κατάστασης, έτσι όπως αυτές ορίζονται από την κριτική διαπραγμάτευση και συνεχή διερώτηση για το τι είναι τελικά «εικόνα». Και κατά πόσο αποτελεί η ζωγραφική εικόνα ένα χώρο αναστοχασμού του σύγχρονου οπτικού πολιτισμού εν γένει: Θα πρέπει να υπερσπιστούμε εξαρχής την πεποίθηση -και η συγκεκριμένη έκθεση βασίζεται σ' αυτόν την παραδοχή- ότι εικόνες που παράγονται σήμερα μέσω του ζωγραφικού μέσου αποτελούν μία επιμέρους κατηγορία, ένα «είδος» εικόνας μαζί με την τεχνολογικά παραγόμενη, φωτογραφική, κινηματογραφική ή ψηφιακή εικόνα, τις άλλες πλείστες «χωρικές» εικόνες, όπως αυτές στην καλλιτεχνική εγκατάσταση, στην αρχιτεκτονική, στο θέατρο και το χορό ή τις «πικτογραφίες εικόνες» μιας μουσικής παρτιτούρας ή ενός ποπτικού κειμένου. Όλες, συμπιληθιμολογικές και της ζωγραφικής, εξακολουθούν να προσπαθούν να δώσουν απάντηση στο ερώτημα, πώς παράγεται νοήμα μέσα από αυτές και ποια είναι η σημασία τους.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο τίτλος Paint-id πρέπει να διαβαστεί ως ένα ερώτημα για την tabula rasa της ζωγραφικής, τόσο ως «ταυτότητα», αλλά και ως «Id» ως ονομάσουμε καταχρηστικά έτσι το ψυχαναλυτικά οριζόμενο, οντολογικό ασυνείδητο υπόβαθρο αυτού που ονομάζουμε «εικόνα», αυτής της ιδιόμορφης οντότητας που κινείται στο εννοιολογικό πλέγμα μεταξύ αντικειμένου, νοερής παράστασης και αναπαράστασης, μεταξύ υποκειμενικού και συλλογικού, μεταξύ φανταστικού και έλλογα πραγματικού. Οι καλλιτέχνες που λαμβάνουν μέρος στην έκθεση και οι οποίοι στοχάζονται εικαστικά μέσω της ζωγραφικής ή σχολιάζουν εννοιολογικά τη ζωγραφική, ακόμη και όταν δεν τη χρησιμοποιούν ως κύριο εκφραστικό μέσο, καλούνται να δώσουν απαντήσεις μέσω του έργου τους σε καιρία ερωτήματα, να αρθρώσουν στοχασμό αναφορικά με οντολογικές ή ανθρωπολογικές συνιστώσες. Μόνο κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να αποτελέσει η ζωγραφική εικόνα σημείο συνάρθρωσης σύγχρονων κοινωνικών, πολιτικών και ιδεολογικών προταγμάτων στο απόγειο της τεχνολογούμενης κοινωνίας του θεάματος και της σύγχρονης ουδετεροποίησης της ιστορίας».

[SID: 3748485J]

Info

«Paint-id - Η σύγχρονη ζωγραφική στην Ελλάδα» (στο πλαίσιο της Β' Biennale Θεσσαλονίκης)
Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, τπλ: 2310 240002, 281212
Διορκία: Από τις 24 Μαΐου έως τις 31 Ιουλίου 2009
Επιμέλεια: Σωτήρης Μπαχτσιτζής

Σύγχρονης Τέχνης

Σύγχρονης ζωγραφικής

Νίκος Καναρέλης «Suprematism», βαφή σπρέι σε χαρτί.

Ποια είναι η θέση της ζωγραφικής σε σχέση με το δίπολο «αφήγηση-αναπαράσταση»; Ποια η σχέση μεταξύ επινόησης και απεικονιστικής αναπαράστασης; Πώς ορίζεται η ζωγραφική μετά την εντατική διαδικασία εννοιολογισμού της τέχνης στα τέλη του 20ού αιώνα; Πώς συνομιλεί η σύγχρονη ζωγραφική με την ιστορία της μοντέρνας και σύγχρονης Τέχνης και ιδιαίτερα με την ευρύτερη ιστορία της ίδιας της ζωγραφικής; Πώς συνομιλεί με τις άλλες τεχνικές αναπαράστασης; «Αν η διαμάχη της ζωγραφικής με τη φωτογραφία έληξε με τη νίκη της πρώτης, η σύγχρονη ζωγραφική καλείται συνεχώς να επαναπροσδιορίζει τη θέση της σε σχέση με τη σύγχρονη πλέον ηγεμονία της μετακινηματογραφικής - ψηφιακής κινούμενης εικόνας όσο και την ανάγκη επαναπροσδιορισμού των συνθηκών δεξίωσης της τέχνης διαμέσου αυτής. Η σύγχρονη ζωγραφική δεν έχει, άρα, να αναλογιστεί τη θέση της μόνο σε σχέση με την ιστορικότητα του Μέσου, αλλά και με το νέο, πλέον ηγεμονικό τρόπο «κινηματογραφικού είδους σκέψης». Όποτε το εικαστικό ενδιαφέρον μετατοπίζεται όχι μόνο προς άλλα εκφραστικά Μέσα (π.χ. βίντεο) και είδη (π.χ. εγκαταστάσεις), αλλά και τρόπους παραγωγής και πρόσληψης (τοποειδής τέχνη, τέχνη τεκμηρίωσης κ.λπ.),

δημιουργείται συχνά ένα ιδιαίζον πλαίσιο πρόσληψης και κριτικής διαπραγμάτευσης, έναντι του οποίου παίρνουν θέση και οι καλλιτέχνες που εκφράζονται αποκλειστικά ή και μέσω του ζωγραφικού μέσου. Στο έργο του για τον κινηματογράφο, ο Gilles Deleuze κατέδειξε ότι ο κινηματογράφος δεν είναι απλώς ένα αναπαραστατικό μέσο, αλλά ο σύγχρονος τρόπος με τον οποίο διαρθρώνεται κάθε βιωματική εμπειρία: η σκέψη μας, ο τρόπος που αντιλαμβάνομαστε την πραγματικότητα, κάθε κατασκευή υποκειμενικών νοητών παραστάσεων περί του κόσμου είναι εν γένει διαμεσολαβημένα από τη κινηματογραφική διάταξη (dispositif), από τη στοχαστικά εικόνα του κινηματογράφου.

Το έργο των καλλιτεχνών που αντιπροσωπεύονται στην έκθεση Paint-id διερωτάται για ευρύτερες παραμέτρους, καθώς κάθε εικόνα αποτελεί αφενός ένα πολιτισμικό αντικείμενο που αντανάκλασ συγκριμένες κοινωνικές λειτουργίες και χρήσεις και αφετέρου μια οντότητα στην οποία δύναται να διαφανεί η ανθρώπινη υποκειμενικότητα: Κατά πόσο αποτελεί το σύγχρονο ζωγραφικό έργο ορόλοιο περί της ιστορικά προσδιορισμένης σχέσης της εικόνας με την κοινωνία που την παράγει; Ποια είναι η δια-ιστορική αναφορά στις οντο-

φία είναι το σημείο αναφοράς του έργου. Ακόμη κι όταν έχουμε να κάνουμε με έργα φωτορεαλιστικής υφής, δεν πρόκειται ποτέ για μια αμέτοχη, μηχανική αντιγραφή με βάση υπάρχουσες φωτογραφίες, όπως στην περίπτωση των αμερικανών υπερρεαλιστών - όπως ο Richard Estes, αλλά τα έργα εντά-

σσονται σε μια παράδοση ευρωπαϊκών καλλιτεχνών, των λεγόμενων ρεαλιστών, όπως ο Gerhard Richter, όπου η φωτογραφία λειτουργεί σαν εργαλείο διαμεσολάβησης και προσχέδιο για την κατασκευή της ζωγραφισμένης εικόνας» αναφέρει ο επιμελητής της έκθεσης, Σωτήρης Μπαχτσιτζής.